

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 104/21
3.6.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Сање Агатоновић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... број ..., чији је пуномоћник Милан Јакшић, адвокат из Београда, Костолачка 15, против туженог Новинарског друштва "Чачански глас" доо Чачак из Чачка, Булевар ослобођења 37, чији је пуномоћник Иван Чвркић, адвокат из Чачка, Љубићска 30/3, ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 256/19 од 10.2.2021. године, у седници већа одржаној дана 3.6.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 256/19 од 10.2.2021. године у првом, другом, петом и седмом ставу изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у деветом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П4 256/19 од 10.2.2021. године, тако што се обавезује тужени "Чачански глас" доо Чачак из Чачка, да тужиоцу АА из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 57.826,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 256/19 од 10.2.2021. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је тужени повредио ауторско право тужиоца тако што је дана ... године на интернет сајту www.caglas.rs неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографију "...", без назначења имена или псеудонима аутора и у непотпуној форми. Другим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права јавним саопштавањем означене фотографије на интернет сајту www.caglas.rs исплати износ од 88.183,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 10.2.2021. године, па до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу за накнаду неимовинске штете због повреде ауторског права преко досуђеног за износ од још 317,00 динара са законском затезном

каматом од 14.1.2015. године, па до исплате. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу за законску затезну камату на досуђени износ накнаде имовинске штете од од 88.183,00 динара за период почев од 14.1.2015. године, па до 9.2.2021. године. Петим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – означене фотографије без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 10.2.2021. године до исплате. Шестим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног петим ставом изреке за износ од још 20.000,00 динара са законском затезном каматом од 10.2.2021. године, па до исплате. Седмим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – означене фотографије у непотпуној форми, исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од од дана пресуђења 10.12.2021. године, па до исплате. Осмим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног седмим ставом изреке за износ од још 20.000,00 динара са законском затезном каматом од 10.12.2019. године, па до исплате. Деветим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 108.170,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности, па до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду због битне повреде поступка и погрешне примене материјалног права у првом, другом, петом, седмом и деветом ставу изреке.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђени чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изреке првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, тако да се она неосновано побија указивањем и на битне повреде парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографије "...", објављене на сајту photobucket.com са ознаком аутора, постављене од стране "darkves", у чији оригинал је суд извршио увид отварањем видео записа на достављеном ЦД у пуном кадру и у пуној резолуцији. На фотографији је приказана ..., стење и део планине прекривен шумом, у другом плану су обронци планине у магли, са реком која се налази са десне стране и иста је уоквирена црним рамом на којем се налази текст: "...", и име аутора. Тужени је дана ...године на интернет сајту "caglas.rs", у оквиру текста под насловом: "...", саопштио ауторско дело тужиоца - описану фотографију, без сагласности аутора, без назначења имена аутора и у непотпуној форми, измењене композиције - исечен је део фотографије и недостаје црни рам где се налази назив фотографије и име аутора - тужиоца. Према видео запису "...", на снимку сачињеном дана године

видљива је интернет страна <http://...> са текстом предавања о ... са датумом ... године, уз који је саопштена спорна фотографија - ауторско дело тужиоца. Према исказу тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, предметна фотографија настала је 2008. године са ... и средином исте године објављена је на платформи Photobucket.com, коју је тужилац користио за објављивање својих фотографија. Тужилац је средином 2018. године на порталу туженог "Чачански глас" видео да је ... месеца ... године спорна фотографија искоришћена приликом предавања о ..., без сагласности тужиоца, без његовог имена као аутора и у измењеној форми, због чега је био изненађен и преовладале су негативне емоције, а њему је битно да његово име буде означено на фотографији због афирмације као аутора и препоруке за ангажовање од стране других лица, јер нема стално запослење као професионални фотограф.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбом члана 2 став 1 и 2 тачка 9, члана 9 став 1, члана 15, члана 16, члана 17, члана 18, члана 19, члана 20 став 1, члана 21 став 1, члана 30, члана 204, члана 205 став 2 Закона о ауторском и сродним правима ("Службени гласник РС", бр. 104/09...66/19) оценио да је тужени без сагласности тужиоца - аутора спорне фотографије исту саопштио без означавања имена аутора и у непотпуној форми, чиме је повредио имовинскоправну и морално правну компоненту ауторског права тужиоца. Приликом одлучивања о висини накнаде имовинске штете првостепени суд је водио рачуна о прегледу минималних цена фотографија Удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) и оценио да тужиоцу припада накнада у износу од 88.183,00 динара. Код одлучивања о висини накнаде неимовинске штете пошао је од критеријума прописаних одредбом члана 200 Закона о облигационим односима. Закључио је да је тужени повредио тужиочева морална ауторска права јавним саопштавањем ауторског дела без назначења имена аутора и без сагласности аутора, у измењеној форми, узимајући у обзир да је тужилац професионални фотограф, да се искључиво бави фотографијом и нема стално запослење, да од тога зависи његова егзистенција, јер означавање да је он аутор утиче на његов посао и на нове ангажмане, па је по слободној оцени у складу са правилима прописаним одредбом члана 232 Закона о парничном поступку досудио тужиоцу накнаду неимовинске штете у износу од по 30.000,00 динара за сваку повреду. На досуђени износ накнаде имовинске и неимовинске штете првостепени суд је у складу са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима тужиоцу досудио законску затезну камату почев од дана пресуђења 10.2.2021. године, када и доспева, па до исплате, имајући у виду да се висина накнаде имовинске штете одређује према ценама у време пресуђења, па је одбио као неоснован тужбени захтев у делу за законску затезну камату на досуђени износ накнаде имовинске штете за период од 14.1.2015. године до дана пресуђења.

По налажењу Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Ауторско дело је творевина личних ауторових интелектуалних напора конкретизованих кроз одређену форму. Сама идеја не ужива ауторскоправну заштиту, тек материјализацијом дела у одређеној форми аутор стиче пуну ауторскоправну заштиту, а носилац ауторских имовинских права ужива одговарајућу правну заштиту од

неовлашћеног коришћења дела. Утврђење да ли је нека људска творевина резултат духовног рада, знања, даровитости и оригиналности и као таква ауторско дело или није, представља чињенично питање, које се утврђује одговарајућим доказним средствима.

Одредбом члана 2 став 1 и став 2 тачка 9 наведеног Закона о ауторском и сродним правима прописано да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину или начин испољавања, те да се ауторским делом сматрају и фотографије, тако да Закон штити свако па и обично фотографско дело укључујући и аматерска дела.

Неосновано се жалбом указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку - да пресуда нема разлога о одлучним чињеницама које се односе на ауторство тужиоца.

Одредбом члана 9 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело. Ставом 2 истог члана прописано је да се аутором сматра лице чије су име, псеудоним или знак назначени на примерцима дела или наведени приликом објављивања дела, док се не докаже друкчије. Ставом 3 истог члана прописано је да је аутор дела носилац ауторског права.

Одредбом члана 207 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да независно од одредбе члана 9 став 2 овог закона, ако је име тужиоца назначено на примерку или другом облику материјализације ауторског дела, он ће се сматрати носиоцем ауторског права на том делу, док се не докаже друкчије.

Према одредби члана 7 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева суд утврђује искључиво на основу предложених и изведених доказа. Исту обавезу странака прописује и одредба члана 228 Закона о парничном поступку. Странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права.

Тужилац је за своје тврдње да је аутор спорне фотографије исту приложио уз тужбу, а као доказ свог ауторства доставио је и видео запис отварања дигиталног фајла у пуном кадру и пуној резолуцији, па је првостепени суд на рочишту одржаном дана 10.2.2021. године извршио увид и на основу доказа изведених током поступка оценио да је спорна фотографија ауторско дело тужиоца које је предмет заштите у овом спору, а постоји и законска претпоставка сходно члану 9 став 1 и 2 у вези са чланом 207 став 1 Закона о ауторском и сродним правима да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело. Тужени за изнету тврдњу да спорна фотографија не представља ауторско дело тужиоца, већ трећег лица до закључења главне расправе није пружио доказе, јер терет доказивања те чињенице у смислу цитиране одредбе члана 228 и члана 231 Закона о парничном поступку сноси тужени. У конкретном случају, тужилац је доказао да се ради о ауторском делу - оригиналној духовној творевини и шта представља његово ауторско дело у складу са одредбама члана 2 и члана 6 Закона о ауторском и

сродним правима.

Неосновано су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права код оцене приговора застарелости потраживања указивањем да је спорна фотографија саопштена на сајту туженог дана ... године, а да је тужба поднета по протеку рока од три године, када је сајт већ био редизајниран и више се на истом није налазила спорна фотографија .

Према утврђеном чињеничном стању - видео запису "...", на снимку сачињеном дана ... године видљива је интернет страна <http://...> са текстом предавања о ... са датумом ... године, уз који је саопштена спорна фотографија - ауторско дело тужиоца. Тужилац је исту видео средином ... године, када је и сазнао да је тужени саопштио спорну фотографију, па је без утицаја чињеница да је спорна фотографија саопштена дана ...године и да је сајт био редизајниран, а до дана подношења тужбе 4.9.2019. године није протекао ни субјективни ни објективни рок застарелости прописан одредбом члана 376 Закона о облигационим односима.

Неосновано се жалбеним наводима указује на погрешну примену материјалног права при одлучивању о износу новчане накнаде, јер је правилно првостепени суд применио материјално право и оценио да је тужени неовлашћеним јавним саопштавањем ауторске фотографије тужиоца у непотпуној форми и без означавања имена или псеудонима тужиоца повредио имовинска и морална права тужиоца, као аутора предметне фотографије, па има право на новчану накнаду, која је побијаном одлуком правилно досуђена.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је професионални фотограф, а осим тога ценовник УЛУПУДСА представља утврђену накнаду за коришћење појединих ауторских дела и сачињен је, не на основу чланства аутора УЛУПУДСА, већ с обзиром на квалитет, оригиналност и материјалну корист коју друга уговорна страна постиже коришћења дела и других услова. У конкретном случају, штета је опредељена према једином званичном тарифнику о минималним ценама употребе фотографија и то у минималном износу, а тужилац као аутор, чије је ауторско право повређено, може захтевати исплату накнаде по општим правилима о проузроковању штете као посебном санкционисању обавезе неовлашћеног корисника ауторског права. Није од утицаја чињеница да ли је тужилац био члан УЛУПУДСА у време саопштавања спорне фотографија, јер то не ограничава суд у погледу утврђивања висине накнаде имовинске штете, с обзиром да је одредбом члана 169 Закона о ауторском и сродним правима прописано да је тарифа општи акт организације којим се утврђује висина и начин одређивања накнаде, коју организација наплаћује корисницима за поједина облике искоришћавања ауторских дела и предмета сродних права и обвезницима плаћања посебне накнаде, из чега произлази да је износ накнаде штете коју аутор дела претрпи неовлашћеним саопштавањем ауторског дела, еквивалентан износу накнаде коју би треће лице платило организацији (УЛУПУДС) за искоришћавања било ког ауторског дела. Начин и обим накнаде одређује се, у складу са одредбама чланова 169 и 170 Закона о ауторском и сродним правима, примерено врсти и начин искоришћавања ауторског дела, на основу објективних критеријума који одговарају условима тржишта на коме је дело коришћено, а који критеријуми су садржани у ценовнику УЛУПУДС о минималним ценама употребе фотографије. Сам ценовник сачињен је на основу

квалитета, оригиналности, сложености и актуелности дела, могућности продаје дела, материјалне користи коју друга страна постиже коришћењем дела и других услова, те је првостепени суд правилно утврдио висину накнаде имовинске штете применом овог ценовника, којим су прописане минималне цене фотографија, а тужени током првостепеног поступка није пружио доказе да је вредност тужиочеве фотографије испод минималног износа који је уређен наведеним ценовником.

Неосновани су жалбени наводи да су досуђени износи накнаде неимовинске штете превисоко одмерени, будући да и по оцени овог суда, ти износи представљају правичну накнаду штете адекватну трпљењу, коме је тужилац као аутор дела био изложен због повреде својих ауторских моралних права.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, сходно члану 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом туженог указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка деветим ставом изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана је прописано да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужилац, заступан од стране пуномоћника из реда адвоката, делимично је успео у овом спору са укупним износом од 148.183,00 динара и према том износу истом припада право на сразмеран износ нужних трошкова које је имао за вођење ове парнице и то за састав тужбе и једног образложеног поднеска по 6.000,00 динара, за заступање на два одржана рочишта по 7.500,00 динара и приступ на једно неодржано рочиште од 4.500,00 динара, путне трошкове у износу од 800,00 динара, као и за таксе на тужбу и првостепену пресуду у износу од по 12.763,00 динара, укупно 57.826,00 динара према АТ и ТТ важећим у време пресуђења са законском затезном каматом на тај износ од дана извршности одлуке до исплате, у смислу одредбе члана 277 став 1 и члана 324 Закона о облигационим односима. Тужилац нема право на накнаду трошкова за приступ на два неодржана рочишта, јер према стању у списима само једно рочиште није одржано - од 2.3.2020. године, док су сва остала рочишта одржана - дана 22.10.2020. године и дана 10.2.2021. године. Тужиоцу не припадају трошкови у висини судске таксе за тужбу и одлуку у износу од по 23.370,00 динара, с обзиром на то да је Таксеном тарифом за парнични и извршни поступак у делу поднесци - Тарифни број 1 став 1 тачка 3 прописано да за тужбу и противтужбу поднету пред судом опште надлежности такса се плаћа према вредности предмета спора, а за износ преко 100.000,00 динара до 500.000,00 динара вредности она износи 9.800,00 динара увећано

за 2% од вредности предмета спора. Како је у конкретном случају тужилац успео у спору са износом од 148.183,00 динара, од тог износа 2% је 2.963,00 динара, тако да такса за тужбу и такса за одлуку износи по 12.763,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић